

FORSVARSBYGG

DETALJREGULERINGSPLAN FOR RØDSMOEN ØVINGSOM- RÅDE

ÅMOT KOMMUNE

Planbeskrivelse

PLANID: 20180100

FORSVARSBYGG

14.09.2022

FORORD

Forsvaret har hatt virksomhet på Rødsmoen øvingsområde siden 1997. Berørt areal er regulert i flere enkeltvise planer fra perioden 1997 til 2004. Området er i kommuneplanens arealdel avsatt til område for Forsvaret.

I samråd med Åmot kommune ønsker Forsvarsbygg å revidere plansituasjonen ved å utarbeide en reguleringsplan for området som helhet. Det har vært et mål å forenkle planverket og gjøre rammene i planen lettere tilgjengelig. Planen må tilfredsstille Forsvarets fremtidige behov for drift og utvikling av øvingsområdet. Planen har også til hensikt å ivareta miljøinteresser og hensynet til sikkerhet.

Reguleringsplanen vil ikke endre eksisterende eiendomsforhold eller medføre behov for utvidelse av formål for Forsvaret. Planen omfatter de arealene som disponeres av forsvarssektoren i dag. Det foreligger ingen kjente forutsetninger som vesentlig forventes å endre bruken av øvingsområdet de kommende årene.

Planforslaget er utarbeidet av Forsvarsbygg som detaljreguleringsplan.

Reguleringsplanen er utarbeidet i samsvar med kommuneplanens arealdel og omfattes ikke av forskrift om konsekvensutredninger. Planen er vedtatt i Åmot kommunestyre den 14.09.2022.

Rena, 21.09.2022

Forsvarsbygg

INNHold

1	PLANFORUTSETNINGER	4
1.1	BAKGRUNN FOR PLANARBEIDET	4
1.2	LOKALISERING OG AVGRENSNING AV PLANOMRÅDET	4
1.3	OVERORDNETE MILJØHENSYN	8
1.4	FORHOLDET TIL MILJØLOVGIVNINGEN	8
2	PLANPROSESS	9
2.1	VARSEL OM PLANOPPSTART	9
2.2	UTTALELSER TIL PLANVARSLINGEN	9
2.3	OFFENTLIG ETTERSYN	9
3	NÆRMERE BESKRIVELSE AV FORSVARETS BEHOV OG PLANLAGTE TILTAK	9
4	BESKRIVELSE AV PLANFORSLAGET	11
4.1	VIRKSOMHETSBEGRENSNINGER	11
4.2	OMRÅDE FOR STEINBRUDD OG MASSETAK (SB) - PBL § 12-5, NR. 1	12
4.3	PRIVAT OG OFFENTLIG VEG (P_V OG O_V) – PBL § 12-5, NR. 2	13
4.4	OMRÅDE FOR FORSVARET (M1-9) – PBL § 12-5, NR. 4	13
4.5	LANDBRUK, NATUR OG FRILUFTSOMRÅDER (LNF) – PBL § 12-5, NR. 5	15
4.6	BRUK OG VERN AV SJØ OG VASSDRAG (SV) – PBL § 12-5, NR. 6	16
4.7	HENSYNSSONER I PLANEN - PBL § 12-6	16
5	VIRKNINGER AV PLANFORSLAGET	17
5.1	NATURMANGFOLD	17
5.2	JAKT, FISKE, FRILUFTSLIV OG IDRETT	19
5.3	NATURRESSURSER – SKOGBRUK, BERGGRUNN OG LØSMASSER	19
5.4	KULTURMINNER OG KULTURMILJØ	20
5.5	STØY	21
5.6	UTSLIPP TIL VANN OG GRUNN	25
5.7	VEGNETT OG TRANSPORTSYSTEM	25
5.8	SAMFUNNSSIKKERHET	26

1 PLANFORUTSETNINGER

1.1 BAKGRUNN FOR PLANARBEIDET

Reguleringssituasjonen for Rødsmoen øvingsområde er uoversiktlig og kompleks. Arealene er dekket av planer for flere delområder. Bortsett fra Rena leir og for flyplassområdet, er planene av gammel dato og laget med grunnlag i forrige planlov. Oppfølging og forvaltning av planverket blir mer krevende og risiko for avvik fra planbestemmelsene øker. Situasjonen vanskeliggjør også kommunikasjonen med Åmot kommune og sivile omgivelser.

Potensialet for å oppdatere og forenkle plansituasjonen er til stede. Åmot kommune og Forsvarsbygg har funnet det hensiktsmessig å revidere planene og utarbeide en enhetlig plan for *hele* øvingsområdet i samsvar med reguleringsplan for Regionfelt Østlandet og øvrige prioriterte skyte- og øvingsfelter i landet hvor reguleringsplaner er vedtatt eller hvor planprosesser pågår.

Formål med planen er:

- å gi rammer for oppgradering og utvikling av bygg og anlegg, i tråd med Forsvarets behov
- å gi rammer for arealbruk innenfor planområdet i samsvar med Forsvarets behov
- å formalisere arealbruken i kommunenes arealplanverk
- å utarbeide reguleringsplan som ivaretar allmenne interesser, miljøkrav og sikkerhet

Behovet for utvikling av Rødsmoen er forankret i Nasjonal helhetlig gjennomføringsplan for Forsvarets skyte- og øvingsfelt (2009), hvor øvingsområdet er gitt status som et prioritert skyte- og øvingsområde.

1.2 LOKALISERING OG AVGRENSNING AV PLANOMRÅDET

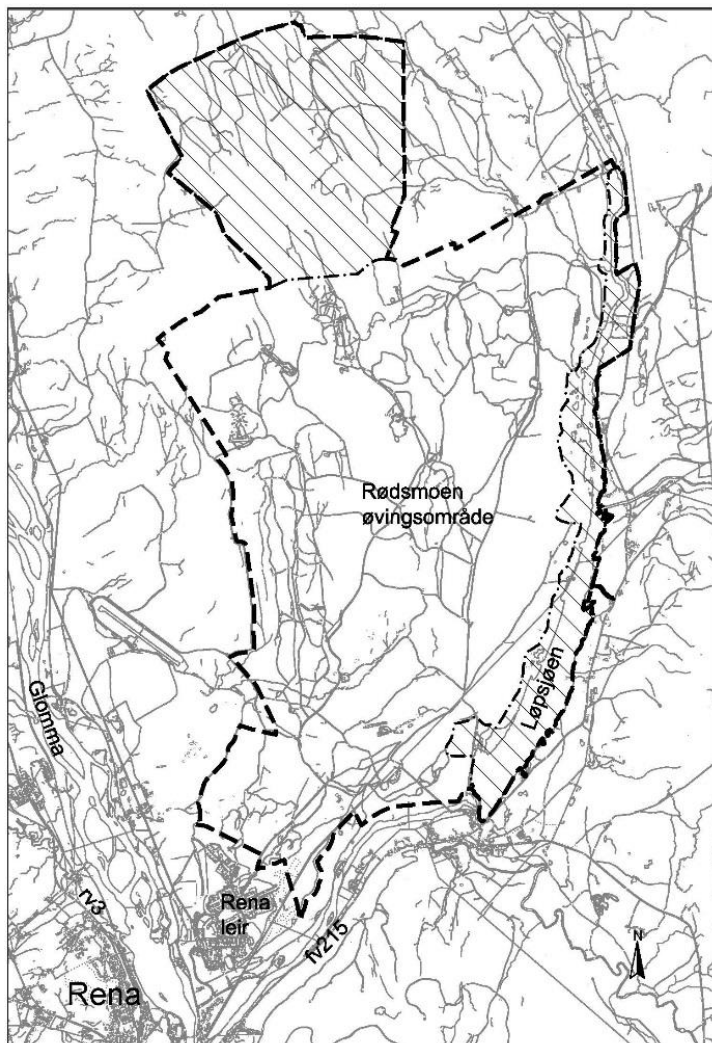
Planområdet

Planområdet omfatter areal som delvis er eid av Staten v/Forsvarsbygg (gnr 33/bnr 33) og delvis leid av private grunneiere. Arealene som i gjeldende reguleringsplaner er avsatt til skyte- og øvingsfelt for Forsvaret og som omfatter Rødsmoen øvingsområde, er eid av Forsvarsbygg i sin helhet. Arealene avsatt til Landbruk, deler av sikkerhetssonene i nord og mindre arealer øst for Løpsjøen, er privateide områder.

Sikkerhetssonene som aktiveres under skarpskyting på baner i Ygleklett-området, i nordre del av Rødsmoen (skravert på kart i figur 1), er implementert i planen. Sikkerhetssonene ligger delvis utenfor Forsvarets eiendom og bruken av dette arealet er avklart med basis i privatrettslig avtale med berørt grunneier (gnr 39/bnr 12).

Arealene som inngår i reguleringsplan for Rena elv og Løpsjøen av 2004, implementeres i planområdet (skravert på kart i figur 1). Forsvarets behov her er ikke endret og planrammene vil bli videreført.

Planområdets bruttoareal er ca. 47 km². Øvingsområdet (formål Forsvaret i planen) dekker et areal på totalt ca. 33 km². Området ble tatt i bruk av Forsvaret første gang 1997 og har hele tiden vært i kontinuerlig og omfattende bruk.

Figur 1. Planområdets utstrekning og beliggenhet i forhold til Rena leir og Rena sentrum.

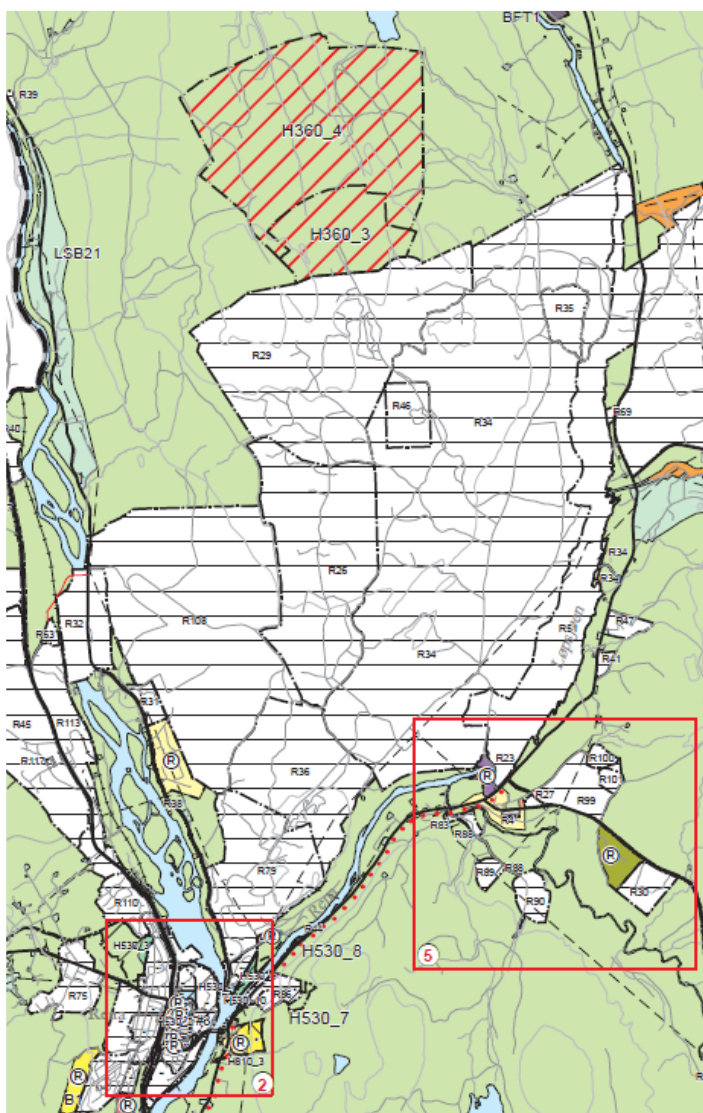
Det er avdekket små avvik mellom Forsvarsbyggs eiendomsgrense gnr. 33/33 og varslet plangrense i figur 1. Årsaken ligger i unøyaktigheter i gamle kartdata. Enkelte steder går avvikene utover, andre steder innover. I planforslaget følger plangrensen eiendomsgrense, slik denne fremkommer i offentlig eiendomsdatabase. Avvikene vurderes å være helt marginale og uten innvirkning på arealbruken.

Det legges opp til å gjenspeile hovedbruken innenfor planområdet gjennom ulike planformål. Område for Forsvaret, jf. pbl § 12-5 nr. 4, med underformål, legges som bunnformål for hoveddelen av planområdet. Dette gjelder ikke for sikkerhetssonen i nord, og arealene som omfattes av Rena elv og Løpsjøen og vernesonen langs vassdraget.

Plankartet suppleres i nødvendig omfang med hensynssoner for å ivareta eksisterende restriksjoner og verneverdier.

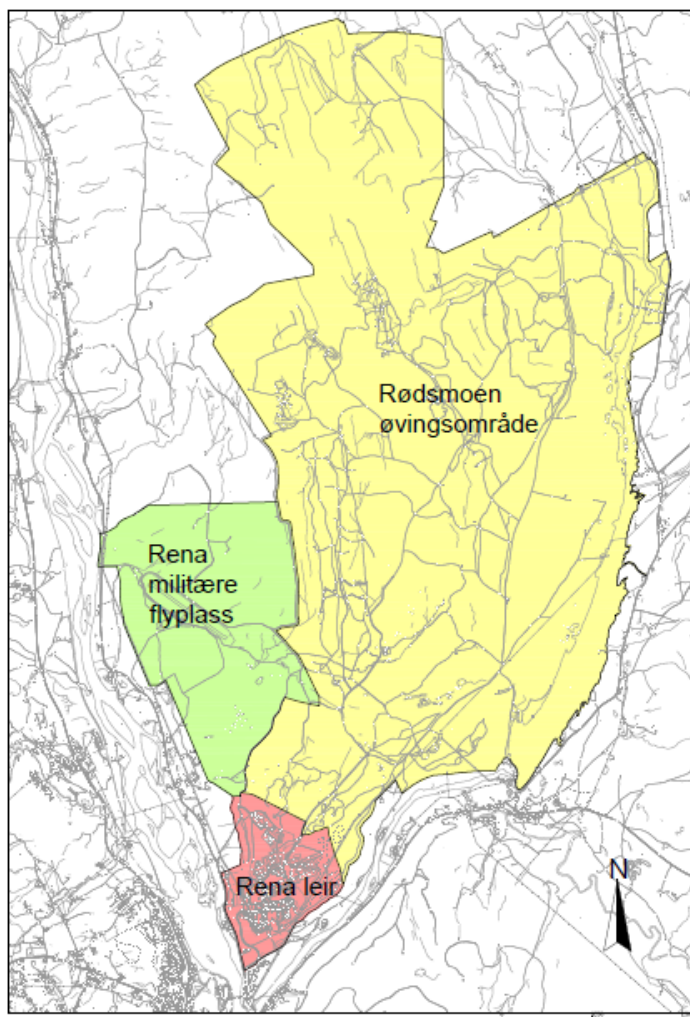
Plansituasjon

Planen utarbeides i samsvar med vedtatt kommuneplan for Åmot, 2016-2030.

Figur 2. Utsnitt av kommuneplanenes arealdel. Planområdet vises i hvit skravur og med hensynssoner i nord (H360). Reguleringsplaner for Rena leir og Rena militære flyplass er merket med hhv. R 79 og R108.

Planområdet grenser i sør inntil vedtatt reguleringsplan for Rena leir (PlanID: 20100300) og i vest mot reguleringsplan for Rena militære flyplass (PlanID: 20120400), se figur 2 og 3.

Figur 3. Planområdets beliggenhet i forhold til øvrige tilgrensende reguleringsplaner for Forsvaret.

Planen grenser også til reguleringsplan for Regionfelt Østlandet (RØ) (PlanID: 20160200).

Tidligere vedtatte reguleringsplaner for planområdet, med referanse til kartID i figur 2 (tidspunkt for vedtak parantes), erstattes av denne planen:

- R26 BT-bane (1996)
- R29 Skytebaner Yglekletten (1996)
- R34 Manøverområdet (1997)
- R35 Massetak ved Rødseskeren (1997)
- R36 Nærøvingsområdet (1996)
- R46 SIBO (2003)
- R51 Løpsjøen og Rena elv (2004)

Et mål med planprosessen er å utarbeide en enhetlig reguleringsplan for *bele* øvingsområdet. Hovedtrekkene i nevnte reguleringsplaner blir videreført av hensyn til at det ikke foreligger forsvarsmessige behov for større strukturelle endringer i arealbruken.

1.3 OVERORDNETE MILJØHENSYN

Lov om forvaltning av naturens mangfold av 19.06.2009 fastsetter mål for ivaretagelse av naturtyper og arter. Loven omhandler også sentrale prinsipper som skal legges til grunn for arbeidet med reguleringsplaner. Planforslaget utformes i tråd med prinsippene om:

- Føre-var-prinsippet
- Økosystemtilnærming og samlet belastning
- Bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Planforslagets håndtering av vannforekomstene tilpasses miljømålene og reglene om behandling av inngrep i Forskrift om rammer for vannforvaltningen (FOR-2006-12-15-1446).

I henhold til kulturminneloven skal som hovedregel undersøkelsesplikten knyttet til arkeologi (§ 9) være oppfylt for reguleringsplaner.

Planen bygger på Forsvarsbyggs miljøstrategi for vann og grunn, naturverdier, kulturhistoriske verdier og støy.

Det foreligger god dokumentasjon på de naturfaglige interessene. Forsvarsbygg legger dette til grunn for planprosessen. Kunnskapsgrunnlaget anses å være tilfredsstillende og det planlegges ikke ytterligere kartlegging av naturverdier i forbindelse med planarbeidet.

Planområdet omfatter Rena elv og Løpsjøen. Vassdraget er av stor betydning for fiske og friluftsliv, både lokalt og nasjonalt.

1.4 FORHOLDET TIL MILJØLOVGIVNINGEN

Forurensningsloven

Etter forurensningsloven § 2 nr. 2 skal forurensningsmyndighetene samordne sin virksomhet med planmyndighetene slik at de to lovene brukes sammen for å unngå og begrense forurensning. Etter forurensningsloven § 11 skal forurensningsmessige forhold så langt mulig ivaretas og løses i arealplan.

Miljødirektoratet er forurensningsmyndighet for militære skyte- og øvingsfelt og Forsvarets virksomhet må gjennomføres innenfor rammene av gjeldende utslippstillatelse for RØ, Rødsmoen og Rena leir.

Utslippstillatelsen omfatter både støyproblematikk, forurenset grunn og utlekking til vassdrag, og stiller krav om overvåkning av at gitte grenseverdier for støy og vann/grunn ikke overskrides.

Aktuelle problemstillinger vil bli dokumentert i planen, og tiltak vil så langt mulig bli implementert innenfor rammene i reguleringsplanen, uten behov for omregulering eller dispensasjonsbehandling.

Vannressursloven

Forsvarets behov betinger bruk og etablering av anleggstiltak i eller i tilknytning til Løpsjøen og Rena elv. Tiltak er allerede etablert med grunnlag i reguleringsplan for Løpsjøen og Rena elv av 2004 (plan R51) og anleggskonseksjon gitt av NVE i 2007.

Tilsvarende må fremtidige oppgraderinger av anlegg eller nye anlegg være avklart i plan og ha hjemmel i vassdragslovgivningen.

2 PLANPROSESS

2.1 VARSEL OM PLANOPPSTART

Planspørsmålet ble forelagt kommunen i oppstartmøte 08.01.2018. Forsvarsbygg la der fram sitt behov for reguleringsplan, og kommunen redegjorde for forutsetningene for planarbeidet. Møtet er dokumentert i referat av 01.02.2018.

Planarbeidet ble varslet med brev til berørte myndigheter, grunneiere og naboer den 09.03.2018. Annonse for kunngjøring av planoppstart ble satt inn i Østlendingen. Et eget dokument med nærmere beskrivelse av planarbeidet og forutsetningene har vært tilgjengelig på kommunens hjemmeside og ble i tillegg sendt berørte myndigheter. Fristen for å gi synspunkter på planarbeidet var satt til 18.04.2018.

2.2 UTTALELSER TIL PLANVARSLINGEN

Det er mottatt skriftlige uttalelser fra Direktoratet for mineralforvaltning, Eidsiva Nett AS, Fylkesmannen i Hedmark, Hedmark fylkeskommune, Statens vegvesen, Norsk Maritimt museum, Naturvernforbundet i Elverum og Åmot, Gustav Vabø/Anne-Cathrine Dingstad, Per Erik Owrenn og Berit Meyer French.

Uttalelsene er referert og kommentert i vedlegg.

2.3 OFFENTLIG ETTERSYN

Planforslaget er utarbeidet av Forsvarsbygg. Plandrøftinger med Åmot kommune er gjennomført underveis.

Komplett planforslag har ligget til offentlig ettersyn i perioden 24.06.2020 – 18.08.2020. Behovet for særskilte møter mm. etter høring, er avklart med kommunen. Uttalelsene er referert og kommentert i vedlegg.

3 NÆRMERE BESKRIVELSE AV FORSVARETS BEHOV OG PLANLAGTE TILTAK

Krav og forutsetninger

Rødsmoen øvingsområde er et prioritert område for Forsvaret og er en svært viktig kapasitet for Hæren og avdelingenes samtrening med andre våpengrener, herunder jagerfly og helikopter. Området brukes også av andre avdelinger i Forsvaret. Området brukes i samspill med Regionfelt Østlandet og Terningmoen, og er en viktig komplementær kapasitet for Forsvarets virksomhet i Østerdalen.

Bygg og anlegg

Det er ikke planlagt nye bygg eller anlegg av betydning for å dekke Forsvarets ordinære virksomhet på Rena, men reguleringsplanen må gi rom for ev. fremtidige behov for oppgraderinger, og nye bygg, anlegg og infrastruktur.

Det er imidlertid et løpende behov for oppgradering av eksisterende baner og anlegg til tidsmessig miljøstandard og framtidsrettede behov.

Fremtidig massebehov er beskrevet i kapittel 4.

Aktuelle oppgraderingstiltak for skytebaner innebærer for eksempel å tilrettelegge for mer variert bruk, skyting på varierende avstander, tiltak for mer effektiv bruk med elektronisk anvisning, mv. Det vil også være behov for løpende miljømessig oppgradering av baner, med utskifting av vollmasser og bedre sikring mot forurensning.

I tillegg har alt av anleggselementer behov for vedlikehold.

Trident Juncture 2018

Høsten 2018 gjennomførte NATO øvelsen Trident Juncture. Øvelsen medførte behov for betydelige investeringer til etablering av arealer med hensikt å tjene funksjoner innen lager, logistikk og midlertidig forlegning på Rødsmoen.

Figur 4. Bilde av hovedanlegget underveis i etableringen.

Foto: Forsvarsbygg

Anleggene er i hovedsak etablert innenfor området M9 i plankartet.

Øvingsområdet - bruk og virksomhet

Det er avdelinger i Rena leir som i all hovedsak bruker øvingsfasilitetene innenfor planområdet. Samtreening med Luftforsvaret (fly og helikopter) utgjør en stor del av aktiviteten over året. I noen grad nyttes området av HV-avdelinger og av Politiet. Allierte avdelinger øver regelmessig sammen med avdelinger i leiren. Det er ingen sivil bruk av skytebaneanleggene.

Forsvarets bruk av arealene vil i hovedsak bli videreført i samsvar med den funksjonsinndelingen som alltid har ligget til grunn. Det er ingen kjente planer eller beslutninger som tilsier behov for større tiltak eller større endringer i bruken av øvingsområdet.

Skarpskyting med lette og tunge våpen nyttes på banene nord i området. Skyte- og øvingsfeltet har flere skytebaner og et sprengningsfelt. Baneanleggene holder forholdsvis god standard, men enkelte baner har behov for modernisering. Planen åpner for at det kan etableres nye skytebaner, kfr. kapittel 4. Ev. fremtidige nye skytebaneanlegg forutsettes etablert med avrenningssikring.

Bruken av alle typer av Forsvarets kjøretøyer har et stort omfang, fra grunnleggende kjøretøyopplæring til avansert bruk. Arealene avsatt til manøvrering utgjør en betydelig andel av feltets totalareal. Hele øvingsområdet brukes til feltmessig trening, inkl. bruk av løsammunisjon. Feltet brukes også i forbindelse med trening med elektroniske våpensystemer.

Øvingsområdet er i bruk hele året. Nattskyting gjennomføres regelmessig, men har ikke stort volum over året. Skarpskyting og øving/trening beslaglegger også forholdsvis mange av helgene gjennom året. Det forventes ingen vesentlig endret bruk av skyte- og øvingsområdet i årene som kommer. Rammene for forurensende virksomhet avklares i utslippstillatelse for feltet.

Større militære øvelser som involverer kapasiteter i øvingsområdet, annonseres og varsles. Øvelsene vil medføre økt skyte- og manøvreraktivitet, og bruk av fly og helikopter. Normalt vil det oppstå økt belastning på offentlig vegnet som følge av behovet for forflytning og administrativ transport med kjøretøyer.

Sikkerhet

Hensynet til sikkerhet i tilknytning til Forsvarets skyte- og øvingsområdet er grunnleggende viktig. Dette er i utgangspunktet regulert i Forsvarets egne sikkerhetsinstrukser og i sikkerhetsmaler for de enkelte våpentyper.

Hensynet til sikkerhet fullt ut under skarpskyting betinger leie av arealer gjennom privatrettslige avtaler med berørte grunneiere nord i planområdet (gnr. 39/12).

Av hensyn til sikkerhet under militær virksomhet har Forsvaret hjemmel til å regulere sivil trafikk og ferdsel.

4 BESKRIVELSE AV PLANFORSLAGET

Utgangspunktet for reguleringsplanen er å sikre Forsvarets interesser, og gi rammer for drift og utvikling innenfor de arealene Forsvaret disponerer. Planen skal i tillegg avklare forholdet til sikkerhet, og andre brukerinteresser og allmenne hensyn ved å avsette ulike arealbruksformål, hensynssoner og tilhørende bestemmelser. Planforslaget legger til rette for at det kan gjennomføres forebyggende og avbøtende miljøtiltak.

Kapittel 4 redegjør for rammene i planen og planens virkninger for de ulike formålene og underformålene. Det gis også en oppsummering av muligheter og begrensninger innenfor hensynssonene.

4.1 VIRKSOMHETSBEGRENSNINGER

Forsvarets behov tilsier at kapasitetene i Rødsmoen øvingsområde må være tilgjengelige gjennom hele året.

Områdene avsatt til manøvrering og skarpskyting har nær sammenheng med Forsvarets avdelinger i Rena leir og avdelingenes kontinuerlige behov for grunnleggende trening og progresjonen mot mer avansert virksomhet. Kort avstand fra Rena leir til baner og anlegg gjør at avdelingene kan trene og øve uten vesentlig spill av tid til reising og forflytning. På Rødsmoen kan baner og anlegg i stor grad benyttes samtidig, uten at store arealer beslaglegges som følge av sikkerhetssoner under skarpskyting.

Dette gir feltet stor fleksibilitet med hensyn på Forsvarets aktiviteter. Antall bruksdager pr. år er betydelig og større enn i Regionfelt Østlandet (RØ).

Regionfeltet og Rødsmoen er etablert for å dekke ulike behov, og Forsvarets virksomhet på Rødsmoen kan ikke uten videre flyttes til RØ.

Til forskjell fra RØ er ikke tilgangen til Rødsmoen stengt for allmenn bruk under militær virksomhet i feltet. Skarpskyting og manøvrering med tunge kjøretøyer kan medføre at sivil ferdsel må reguleres innenfor *deler* av øvingsområdet, men feltet stenges normalt ikke i sin helhet. Strengere regulering av Forsvarets virksomhet vil derfor ikke ha noen vesentlig effekt i forhold til allmenn bruk.

Forsvarets klagelogg viser svært få klager og henvendelser på støy og ulemper som spesifikt er rettet mot aktivitet på Rødsmoen.

For Rødsmoen og leirskytebanene i Rena leir legges til grunn at virksomhetsfrie perioder i gjeldende utslippstillatelse videreføres:

- Offentlige høytidsdager og bevegelige helligdager
- Påsken (palmelørdag – 2. påskedag)
- Julen (24. desember – 1. januar)

Avdelinger med spesielle behov og som gjennomfører aktivitet som ikke forurensar, kan trene, øve og drive rekognosering i feltet etter godkjenning i skytefeltadministrasjonen. Med forurensende aktivitet menes all skyting (skarpskyting og løsammunisjon), samt kjøring med tyngre beltekjøretøy (stridsvognar o.l.).

Det vil kunne oppstå behov for å utføre nødvendig vedlikehold, rydding av nedslagsfelt, videreutvikling av feltet, mv. på virkedager i høytidsperiodene jul og påske.

Nattforbud

På natt (kl 23-07) er det forbud mot bruk av sprengningsfeltet og skyting med stridsvogn.

Unntak fra virksomhetsfrie perioder

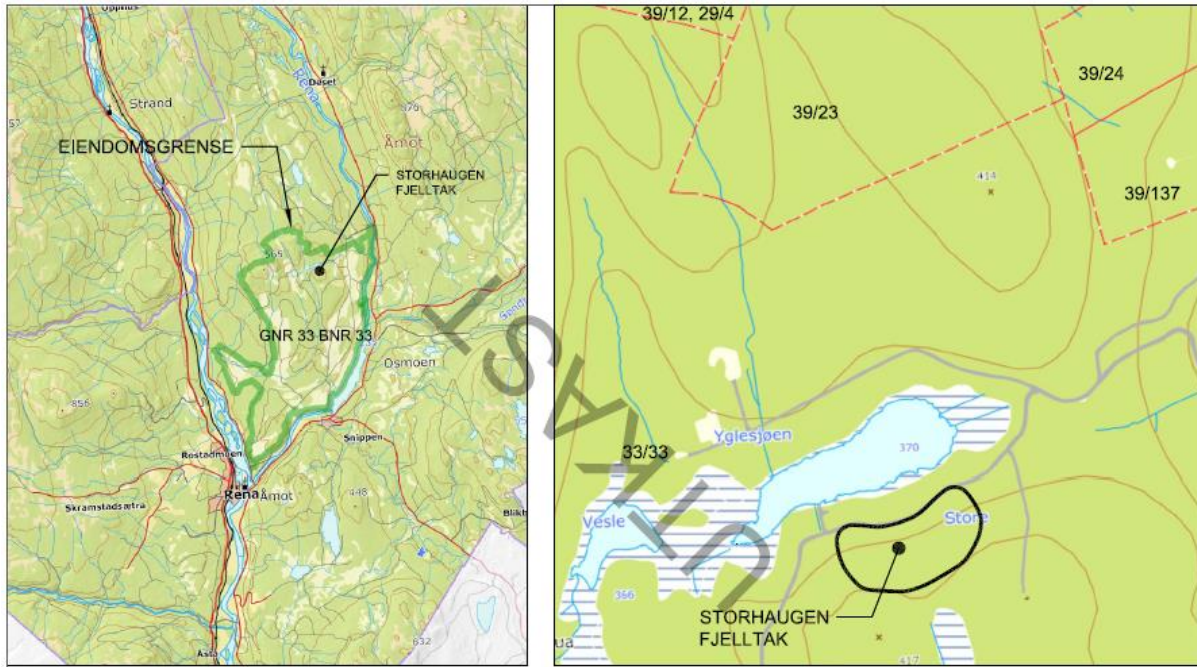
Det kan oppstå behov for å avvike fra virksomhetsfrie perioder i situasjoner hvor Regjering eller Storting gir ordre om førstegangs innsetting eller klargjøring av norske styrker på kort varsel til internasjonale eller nasjonale operasjonsområder, på bakgrunn av en beredskapssituasjon.

I situasjoner hvor beredskapslovgivningen trer inn, vil bestemmelsene om virksomhetsfrie perioder måtte settes til side.

4.2 OMRÅDE FOR STEINBRUDD OG MASSETAK (SB) - PBL § 12-5, NR. 1

For å dekke behovet for anleggsmasser i forbindelse med NATO-øvelsen Trident Juncture 2018, og Forsvarets fremtidige behov for masser til drift og vedlikehold av veger og anlegg, er gammelt fjelltak ved Storhaugen, sør for Yglesjøen, gjenåpnet, se figur 5. Anleggsarbeid i 2018 er gjennomført med grunnlag i dispensasjon fra vedtatt plan R34 Manøverområdet, av 1997.

Uttaksområdet er implementert i planforslaget med eget formål for masseuttak. Det er fastsatt driftsmessige rammer i bestemmelsene, herunder henvisning til konsesjon gitt av Direktoratet for mineralforvaltning.

Figur 5. Planlagt område for masseuttak.

Området for uttak har en størrelse på ca. 50 daa, hvorav ca. 15 daa allerede er berørt. Området gir rom for uttak av totalt 500 000 m³ masser. Av dette er det tatt ut ca. 180 000 m³ i.f.m. Trident Junction 2018. Etter dette vil gjennomsnittlig årlig volum ligge på ca. 10 000 m³.

4.3 PRIVAT OG OFFENTLIG VEG (p_V og o_V) – PBL § 12-5, NR. 2

Bruksrett på privat veg er avklart i privatrettslige avtaler. Allmenn ferdsel på veger gjennom formål Forsvaret reguleres til enhver tid i samsvar med Forsvarets sikkerhetsbestemmelser.

Offentlig veg omfattes av Fv. 237. Mot Fv. 237 er det lagt inn byggegrense med byggeforbud.

4.4 OMRÅDE FOR FORSVARET (M1-9) – PBL § 12-5, NR. 4

Arealbruken innenfor hovedformål Forsvaret er forskjellig og skal dekke mange ulike behov. Dette er gjenspeilet i plankart og bestemmelser.

Felles er behovet for at planen må hjemle utvikling av øvingsområdet og oppgradering av eksisterende anleggselementer og infrastruktur, herunder etablering av nye bygg eller anlegg. For å sikre en enhetlig og god kvalitet, har bestemmelsene krav til utforming av nye bygg og anlegg.

I forbindelse med anleggsarbeider stilles det krav til dokumentasjon av forurenset grunn/masser og opplegg for massehåndtering og tiltak for å unngå ny forurensning. Forsvarsbygg har utarbeidet rutiner som sikrer at arbeidet gjennomføres med minimal risiko for spredning av metaller (forurensning). Rutinene forutsetter at det gjennomføres risikovurdering og utarbeides tiltaksplaner.

Skytebaner – øvingsområde (M1)

Område for skarpskytebaner. Det er tillatt å etablere nye skytebaner. Ev. fremtidige nye skytebaner blir etablert med sikring mot avrenning av tungmetaller.

Manøverområde (M2)

Dette er øvingsområder hvor det ikke tillates å etablere nye skytebaneanlegg, men hvor Forsvarets kjøretøyer kan operere fritt, uten å være regulert av faste veger eller trasèer.

For å forsyne Base- og logistikkområde (M9) med drikkevann er det etablert to brønnrør inntil vernesonen langs Løpsjøen. Vanninntaket er sikret gjennom hensynssoner i plankartet og fysiske tiltak for å hindre forurensning.

Område for strid i bebyggelse (M3)

Arealet er avsatt for å hjemle fortetting av eksisterende bebyggelse og infrastruktur innenfor en øvre ramme fastsatt i bestemmelsene (antall bygg). Dette er sammenfallende med bestemmelsene i plan R46 SIBO (2003). Det er satt grense for maksimal høyde på nye bygg. Utover dette foreslås ingen ytterligere bestemmelser for utnyttingsgrad.

Øvingsområde og BT-bane (M4)

Dette er øvingsområder hvor det ikke tillates å etablere nye skytebaneanlegg. Forsvarets kjøretøyer må holde seg til faste veger og trasèer.

Øvingsområde for nærøving (M5)

Innenfor M5 må Forsvarets kjøretøyer holde seg til faste veger og trasèer. Det foreligger ingen kjente planer om etablering av nye skytebaner på Rødsmoen, men planen hjemler etablering av nye baneanlegg innenfor M5 for å kunne dekke et økende behov for kapasiteter innen kortholdsskyting. Området ligger i kort avstand til Rena leir og vil ha hensiktsmessig beliggenhet mht. gangavstand for brukende avdelinger. Ev. fremtidige nye skytebaner må støyutredes og vil bli etablert med sikring mot avrenning av tungmetaller.

Område for Broskole (M6)

Området er gitt maksimal grense for utnyttingsgrad, angitt som fotavtrykket av m² bygg, og maksimal bygghøyde. Ev. nye tiltak i området må avklares etter reglene i Vannressursloven (NVE).

Område for oversetting over vassdrag (M7)

Manøvrering med kjøretøyer er tillatt, men skal foregå på faste veger og trasèer. I planen er det lagt til grunn strenge virksomhetsbegrensninger for Forsvaret.

Rammer og intensjoner i plan R51 Løpsjøen og Rena elv (2004), er videreført i planforslaget.

Øvingsområde i kombinasjon med mulighet for uttak av masser (M8)

Område for Forsvarets trening på ingeniørarbeider og massebehandling i kombinasjon med masseuttak.

I plan R35 Massetak Rødseskeren av 1997 er øvre ramme for uttak satt til 240 000 m³. Pr. 31.12.2018 er det innenfor området tatt ut ca. 280 000 m³ løsmasser. Massevolumet overstiger rammene i plan R35. Faktisk masseuttak baseres på modellberegninger av opprinnelig terreng og måling av dagens terrengprofil. Massene er opp gjennom årene benyttet til etablering og videreutvikling av anlegg i Rena leir og på Rødsmoen.

For å kunne videreføre Forsvarets øvingsbehov på ingeniørmomenter åpnes det for uttak av masser innenfor et øvre tak på 400 000 m³. Det er satt grense for nedre kotenivå for uttaket. Det forutsettes at massene håndteres som del av Forsvarets trening og utdanning, og at massene nyttes innenfor Forsvarets øvingsområder i Åmot. Virksomhet som omfatter uttak av masser har krav om driftsplan iht. minerallovgivningen.

I sørspissen av M8 er arealet redusert litt if.t. avgrensningen i plan av 1997. Dette er gjort for å øke bredden på M2 i grenseområdet mot LNF og for å sikre mot overtredelse av bestemmelsene for LNF om forbud mot bruk av kjøretøyer. Pilegrimsleden krysser Forsvarets kjøretrasè i området og påvirkes ikke av endringen i avgrensningen av M8.

Base- og logistikkområde (M9)

Arealet ble opparbeidet i.fm. NATO-øvelsen Trident Juncture 2018 og tjener funksjoner innen manøvrering, lager, logistikk, forsyning og trening av styrker innen vakt og sikring, fortrinnsvis i forbindelse med større øvelser. Arealet nyttes også til feltmessig forlegning under øvelser. Ev. behov for å sikre hele eller deler av området ved inngjerding eller på annen måte, er hjemlet i bestemmelsene. Eksempelvis ble det under Trident Juncture etablert vollstrukturer for å sikre deler av området mot inntrengning, innsyn, mv. Stedvis er vollene utformet på en slik måte at de tilfredsstiller Forsvarets sikkerhetsbestemmelser for skytevoller til bruk for håndvåpen med øvingsammunisjon. Det opparbeidede området kan bli benyttet til dette, men i forholdsvis begrenset omfang.

Forsvaret kan nytte området til manøvrering med lette og tunge kjøretøyer, men aktiviteten må reguleres av hensyn til etablert infrastruktur slik at det ikke oppstår kjøreskader.

Anlegg for infiltrasjon av avløp når anlegget er i bruk, er etablert i form av åpen lagune. Arealet er inngjerdet.

4.5 LANDBRUK, NATUR OG FRILUFTSOMRÅDER (LNF) – PBL § 12-5, NR. 5

Arealene merket med Landbruksformål i plankartet (L) er privateide områder.

LNF_K området langs Rena elv og Løpsjøen er avsatt som kulturmiljø for å sikre automatisk fredede kulturminner innenfor arealet, men også vern og hensyn til naturinteresser, fiske- og friluftsjakter, og Forsvarets behov for trenings- og idrettsformål. Kultur- og Pilegrimsleden ligger innenfor arealet. Rammer og intensjoner i plan R51 Løpsjøen og Rena elv (2004) er videreført i planforslaget i den forstand at nye inngrep i grunnen ikke er tillatt.

Forsvarets behov for å nytte LNF-området er begrenset og knytter seg i hovedsak til idrett og trening, og bruk av løypenettet for enkeltmann og små grupper. Planen forutsetter at Forsvarets øvelser og bruk av løssammunisjon ikke skal gjennomføres innenfor LNF. Forsvarets virksomhet vil ha liten påvirkning på allmennhetens bruk av området.

Sti- og løypenettet for bruk til idrett og friluftsliv innenfor LNF, er merket i felt. Planen hjemler vedlikehold av dette, men stiller krav om godkjenning hos plan- og kulturminnemyndighetene dersom utvidelse eller omlegging av sti- og løypenettet krever fjerning av vegetasjon eller andre tiltak. Det samme gjelder dersom tiltak er nødvendig innenfor LNF området for å hindre motorferdsel som ikke er tillatt med hjemmel i planbestemmelsene. Planen forutsetter at ferdsel til fots er tillatt, herunder bruk av sti- og løypenettet av Forsvarets personell. Dette gir en harmonisering av bestemmelsene for LNF-området langs *hele* Rena-vassdraget og tydeliggjør at også Forsvaret kan benytte området til idrettsformål.

Arealet helt nord i plankartet, LNF/M, er avsatt til formål Landbruk i kombinasjon med Forsvaret. Arealet er sikkerhetssone under skarpskyting på enkelte av skytebanene innenfor M1. Aktivisering av sikkerhetssonen kan bare gjøres i tidsbestemte perioder gjennom året. Dette er avklart i privatrettslig avtale mellom eier av gr. 39/12 og Forsvarsbygg. Personell kan ikke oppholde seg innenfor arealet når sikkerhetssonen er aktivert. Skarpskyting varsles på forhånd og veger stenges under skyting.

Planen hjemler *ikke* bruk av motorkjøretøyer innenfor LNF, unntatt til vedlikehold og preparering av eksisterende løyper. Eiendommene gnr. 34/47 og 34/52 har vegrett på eksisterende adkomstveg gjennom LNF fra Rødsvegen.

4.6 BRUK OG VERN AV SJØ OG VASSDRAG (SV) – PBL § 12-5, NR. 6

Løpsjøen og den delen av Rena elv som inngår i planområdet, hhv. SV_1 og SV_2, har stor verdi for sportsfiske og friluftsliv. Dette gjelder spesielt Rena elv. Arealene hjemler også Forsvarets behov for vannaktiviteter, herunder bruk av store og små motorfartøyer, og dykking.

Rammer og intensjoner i plan R51 Løpsjøen og Rena elv av 2004 er videreført i planforslaget, herunder sterke bruksbegrensninger for Forsvaret.

Innenfor området vassdragsformål i kombinasjon med Forsvaret, V/M i plankartet, hjemler planen etablering av to nye steinsatte oversettingstrasèer over Rena elv (to andre oversettingstrasèer er allerede etablert med hjemmel i reguleringsplanen fra 2004 og konsesjon gitt av NVE i 2007).

Trasèene skal ligge under vannstanden i elva og skal ligge stabilt. Planen stiller også krav om bredde og helning på sidekanter. Plasseringen av trasèene er en videreføring fra tidligere planvedtak. Før ev. ny utbygging kan ta til vil det stilles krav om ny konsesjon fra NVE etter bestemmelsene i Vannressursloven.

4.7 HENSYNSSONER I PLANEN - PBL § 12-6

Hensynssoner er implementert i planforslaget for å ivareta natur- og kulturminneinteresser, og sikkerhet. Det er knyttet bestemmelser til hensynssonene.

- Nedslagsfelt drikkevann, H110

Hensynssone er avgrenset i plankartet for å sikre to nye borebrønner mot forurensning. Faglig grunnlag for avgrensning av hensynssonene fremkommer av Områdebeskyttelsesplan av juli 2018 (vedlegg 7), utarbeidet som underlag for etableringen av selve vannforsyningsanlegget.

- Byggegrense, H130

Byggeforbudssone mot Fv. 237 av hensyn til trafiksikkerhet.

- Faresone skytebaner, H360

Faresone under skarpskyting på Forsvarets skytebaneanlegg. *Hele* faresonen er aktiv bare når skytebanene er i bruk samtidig. Dette inntreffer imidlertid svært sjelden og i praksis vil bare *deler* av faresonen være aktiv under skyting. Når skarpskyting ikke pågår, er faresonen deaktivert og det er ufarlig å oppholde seg innenfor området.

- Faresone høyspenningsanlegg, H370

Hensynssonen sikrer høyspenttraseen og nettstasjon, og anleggseiers rett til å gjøre vedlikeholdsarbeid og ev. utbedringer av linjen.

- Faresone militær virksomhet, H380

Hensynssonen gir Forsvaret rett til å regulere og bortvise allmenn ferdsel på Løpsjøen.

- Faresone kraftverkinntak, H390

Forbudsområde ved vanninntaket for Løpsjødammen. Forbudsområdet gjelder også under vann.

- **Landskapshensyn, H550**

Hensynssone for beskyttelse av kvartærgeologisk forekomst (Rødseskeren).

- **Bevaring naturmiljø, H560**

Viktige naturmiljøer er sikret i planen. Innenfor hensynssonene ligger også kulturminner som er automatisk fredet med hjemmel i Kulturminneloven.

- **Bevaring kulturmiljø, H570**

Hensynssone for kulturminner som ikke er automatisk fredet med hjemmel i Kulturminneloven. I planforslaget omfatter hensynssonen gamle vegfar, herunder Pilegrimsleden gjennom Åmot.

- **Båndlegging etter lov om kulturminner, H730**

Hensynssone for beskyttelse av automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet. Alle former for inngrep og aktiviteter som kan skade kulturminnene er forbudt. Planen hjemler merking av sonene i terrenget.

- **Båndlegging etter vannressursloven, H740**

Hensynssone for reguleringsmagasinet på Løpsjøen. Planen forutsetter at tiltak som kommer i berøring med magasinet avklares med vassdragsregulant.

- **# bestemmelsesområder for kulturminner som søkes frigitt gjennom planen**

Med bakgrunn i vedtak fattet av Innlandet fylkeskommune stilles krav om arkeologiske undersøkelser av angitte kulturminner. Kulturminnene er listet i planbestemmelsene. Fremdrift og omfang av undersøkelsene avklares med fylkeskommunen.

5 VIRKNINGER AV PLANFORSLAGET

Planen er i samsvar med kommuneplanens arealdel og omfatter tiltak som medfører vesentlig endring i bruken av øvingsområdet, og planforslaget omfattes ikke av forskrift om konsekvensutredning (jf. KU-forskriften, vedlegg I). Virkninger av planforslaget er omtalt, jf. PBL § 4-2.

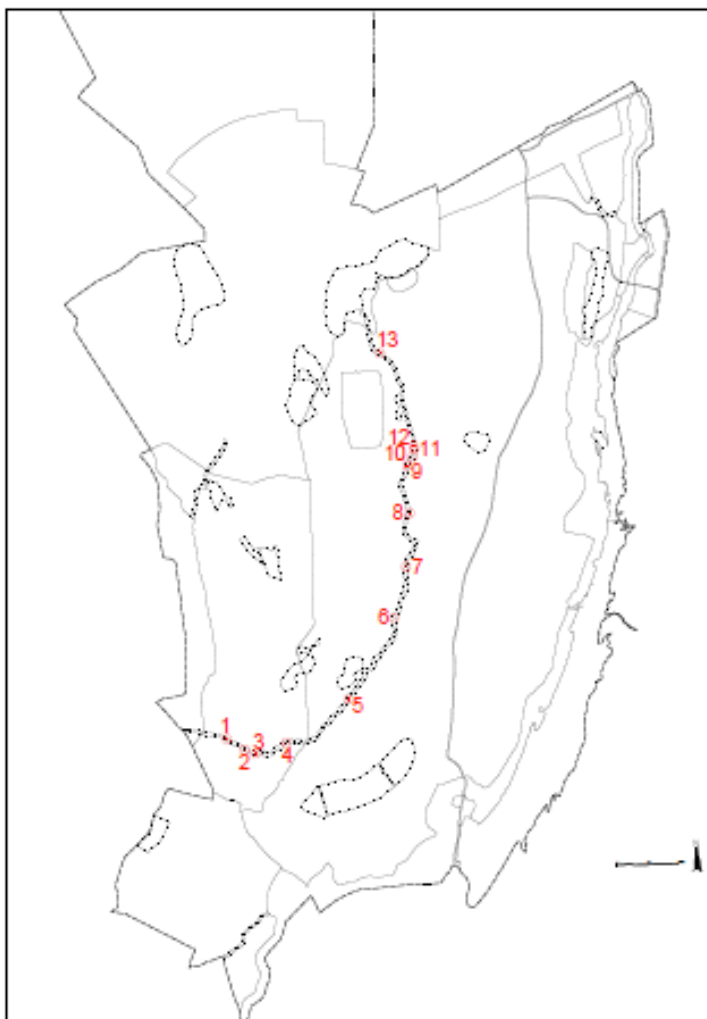
5.1 NATURMANGFOLD

Kartlegging av naturmangfold og naturinteresser er gjennomført i flere omganger etter at øvingsområdet ble tatt i bruk i 1997. Siste helhetlige kartlegging ble utført i 2013. Kartleggingene er gjennomført i regi av Forsvarsbygg, med bistand fra innleide fagmiljøer.

Det er flere innslag av rike naturtyper innenfor planområdet som er prioritert for særskilt oppfølging i forvaltningen av området. Planområdet har imidlertid ingen registrerte *utvalgte* naturtyper. De fleste A-klassifiserte naturtypelokaliteter er sikret gjennom hensynssoner i plankartet. Bestemmelsene for hensynssonene setter forbud mot nye inngrep og bruk av kjøretøyer. Det er også fastsatt bestemmelser som regulerer skogskjøtsel. I tillegg forvaltes verdiklassifiserte lokaliteter så langt det er mulig i samsvar med forvaltningsråd i biomangfoldrapport for Rødsmoen, sist utgitt i 2013.

LNF-området langs Rena elv og Løpsjøen har en viktig funksjon som kantsone mot vassdraget og har stor betydning for vassdragsnært biomangfold. Planbestemmelsene vil sikre bevaring av kantsonen.

Eksisterende krysningspunkter i Ygla (veg eller kjøretrasè) er registrert og kartfestet, jfr. figur 6.

Figur 6. Eksisterende punkter i Ygla hvor veg eller kjøretrasè krysser over vassdraget.

Planforslaget setter en fremtidig øvre ramme for antall krysningspunkter, og stiller kvalitative krav om hvordan nye krysningspunkter skal etableres for å sikre mot erosjon og avrenning. Det stilles også krav til at vannstanden i Ygla ikke endres og at vandringsmulighetene for fisk opprettholdes.

Ifølge Naturmangfoldlovens (NML) §8 skal kunnskapsgrunnlaget stå i rimelig forhold til den forventede påvirkningen fra den forurensende aktiviteten knyttet til Forsvarets bruk av Rødsmoen, og vurderingen må sees i.f.t. de artene eller forekomstene som mest sannsynlig vil bli påvirket av aktiviteten. Kunnskapsgrunnlaget er vurdert som tilstrekkelig, jfr. vedlegg 2 (*ettersendes*). Det er ikke noe som tilsier at det er verdier innenfor planområdet som ikke er fanget opp, og det er ikke registrert verdier av helt spesiell karakter som utvalgte naturtyper, prioriterte arter eller vernede områder som antas å bli påvirket av aktiviteten i området. Det foreligger heller ikke informasjon om at særlig sjeldne eller truede naturtyper eller arter vil kunne gå tapt på grunn av tiltakene planforslaget hjemler.

Kunnskapsgrunnlaget fanger opp de vesentligste verdiene i skytefeltet og denne kunnskapen ligger til grunn for planforslaget. Forsvarsbyggs vurdering er at føre-vår-prinsippet (NML § 9) er oppfylt og at føre-vår-hensyn ut over normal miljøoppfølging ikke skal tillegges spesiell vekt i behandlingen av reguleringsplanen.

Den totale belastningen er vurdert med henblikk på den samlede aktiviteten i feltet. For naturmangfold vurderes totalbelastningen fra virksomheten i planområdet som negativ, mest på grunn av Forsvarsbyggs årlige avvirking av ca. 17 000 m³ skog kommer i tillegg til store arealbeslag som følge av etableringen av øvingsområdet, med anlegg, veger, trasèer, manøverområder, mv.

NML §11 (kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver) og NML §12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetode) er begge relevante med tanke på miljøoppfølging av virksomheten for å unngå eller avgrense skader på naturmangfoldet. Planforslaget legger opp til ivaretagelse av viktige naturtypelokaliteter. Dette vurderes å være i tråd med § 11. Hensynssoner i planen setter begrensninger for Forsvarets virksomhet av hensyn til bla. naturmangfold (§12). Det foreligger ingen beslutninger som tilsier vesentlig endring i Forsvarets bruk av Rødsmoen. Således forventes ikke nye skader på naturmangfold.

Miljøovervåkning av vannkvalitet gjennomføres med grunnlag i vilkår i utslippstillatelsen, fastsatt av Miljødirektoratet. Biologisk mangfold overvåkes ved jevnlig kontroll av hensynssoner. Oppdatering av kartleggingsstatus gjennomføres for aktuelle temaer etter behov.

Kilder:

- Rødsmoen – kartlegging av biologisk mangfold, Forsvarsbygg rapport 2013: <https://www.forsvarsbygg.no/contentassets/843cc3886b3747a9bdc98550f99f956b/rodsmoen-skyte--og-ovingsfelt.pdf>

5.2 JAKT, FISKE, FRILUFTSLIV OG IDRETT

Planen legger ikke opp til ny arealbruk eller virksomhet som vil endre allmenn tilgang og bruk av arealene innenfor planområdet. Rødsmoen vil i prinsippet være åpent. Flerbruksplan for Rødsmoen redegjør nærmere for flerbruksordningene i området og bruk av arealene må innrette seg etter flerbruksbestemmelsene. Eksisterende løypenett for mosjon og trening vil ikke påvirkes av planforslaget og prinsippet om allmenn tilgang til løypene er videreført.

Av hensyn til sikkerhet har Forsvaret hjemmel for å stenge hele eller deler av området dersom dette er nødvendig for å ivareta sikkerheten for 3. person under Forsvarets øvelser. Eksempelvis er det forbudt å oppholde seg innenfor sikkerhetssoner for skytebaner når disse er i bruk. Grunnlaget for dette er hjemlet i Forsvarets sikkerhetsbestemmelser.

Storviltjakt er organisert av Forsvarsbygg og ledes av personell i forsvarssektoren av hensyn til sikkerheten. Deltakelse under jakten utlyses åpent for et begrenset antall plasser. Småviltjakta utlyses åpent på www.inatur.no, men jaktutøvelsen er styrt til helgene.

Fiske i Løpsjøen og Rena elv må utøves i samsvar med lokale fiskeregler og kan i all hovedsak gjennomføres uten hindringer av Forsvarets virksomhet.

5.3 NATURRESSURSER – SKOGBRUK, BERGGRUNN OG LØSMASSER

På Rødsmoen består berggrunnen hovedsakelig av sandstein og konglomerater tilhørende Ringformasjonen. I tillegg finnes partier med bløtere skifer og kalkstein, som gir lokalt store variasjoner i jordbunnsforhold og biologisk mangfold.

Undersøkelser og Georessursplan for Åmot (Geofuturum 1993) viser at området består av ulike og stedvis mektige morenemasser og breelvavsetninger, spesielt langs Rena elv og Løpsjøen. Det er også her de beste grusforekomstene er registrert, herunder Rødseskeren. I tillegg til å være kilde til kvalitetsgrus, har eskeren stor verneverdi pga. den spesielle og karakteristiske landskapsformen.

I planen er Rødseskeren sikret gjennom avgrensning av hensynssone, med bestemmelser om forbud mot nye inngrep i grunnen. Planen legger ikke opp til særskilt sikring av andre kvartærgeologiske forekomster, men planen vil likevel gi god beskyttelse mot permanent nedbygging gjennom hovedformål øvingsområde for Forsvaret og LNF-område langs Løpsjøen og Rena elv, med forbud mot nye inngrep.

Skogskjøtsel skjer i samsvar med skogbruksplaner og de internasjonale miljøkvalitetsstandardene for skogforvaltningen.

5.4 KULTURMINNER OG KULTURMILJØ

Det er gjennomført omfattende arkeologiske registreringer innenfor planområdet i regi av kulturminnemyndighetene, senest ved supplerende undersøkelser i 2020, og undersøkelsesplikten iht. Kulturminneloven anses å være oppfylt. Informasjon om kulturminnene kan leses på www.kulturminnesok.no

Automatisk fredede kulturminner

Innenfor LNF_K langs Løpsjøen og Rena elv ligger svært mange automatisk fredede kulturminner. Kulturminnene er ikke vist i planen eller avgrenset med egne hensynssoner. Kulturminnene er imidlertid sikret gjennom bestemmelsene til LNF-området. Bestemmelsene setter forbud mot nye inngrep i grunnen og bruk av kjøretøyer. Alle tiltak innenfor LNF-området skal avklares med plan- og kulturminnemyndighetene.

Også innenfor noen av hensynssonene H560_1 ligger automatisk fredede kulturminner. Disse er beskyttet gjennom bestemmelser med samme virkning som for LNF_K.

Automatisk fredete kulturminner innenfor områdene avsatt til Landbruk og Landbruk i kombinasjon med forsvarsformål, nord i planområdet, er sikret med hensynssone båndlegging etter kulturminneloven, med tilhørende bestemmelser som sikrer mot skader.

Innenfor manøverområdet (M2), område for strid i bebyggelse (M3) og område BT-bane (M4) angir plankartet bestemmelsesområder, #1-31. Dette henviser til automatisk fredede kulturminner (kullgroper, boplasser, fangstminner). Noen av kulturminnene ligger delvis i tilknytning til hensynssone H560_2.

Kulturminnene ligger utsatt til for å bli skadet som følge av Forsvarets omfattende aktivitet i områdene, og planen legger opp til å frigi kulturminnene gjennom planbehandlingen og med grunnlag i vedtak fra Innlandet fylkeskommune. Det er knyttet noe usikkerhet til om de geografiske referansene i Askeladden (kulturminnedatabasen) er helt korrekt.

I øvrige deler av planområdet er kulturminner frigitt med grunnlag i tidligere reguleringsplanvedtak.

Kulturmiljø

Innenfor planområdet er det ikke kartlagt verneverdig bebyggelse.

Kommunedelplan for Kulturminner og Kulturmiljø, er vedtatt av Åmot kommunestyre den 11. april 2018. I kommunedelplanen er Pilegrimsleden (Østerdalsvegen) avsatt som hensynssone, H570_25, der en antar at leden gikk i sin tid (eksakt trasè er ikke kjent). Leden ligger innenfor planområdet for reguleringsplan for Rødsmoen, kfr. <http://www.amot.kommune.no/kommuneplan/Documents/2%20Kulturminnekart.pdf>

Iht. kulturminneplanen skal kulturhistorisk verdifulle objekter og områdets særpreg, herunder landskapsverdier, søkes bevart for områder avmerket som hensynssoner kulturmiljø og kulturlandskap.

I all hovedsak ligger Pilegrimsleden innenfor arealer i reguleringsplanen hvor nye inngrep ikke er tillatt (LNF-området langs Løpsjøen og Rena elv, og hensynssonen for Rødseskeren, H550) og planforslaget sikrer god beskyttelse av Pilegrimsleden.

Nordover fra Rødseskeren er Pilegrimsleden avsatt som hensynssone innenfor område M2. Forsvarets bruk i dette området omfatter manøvrering med tunge kjøretøyer, herunder forflytning mot Kjøsæterbrua og oversettingsområdet, M7. Manøvertrasè for tunge kjøretøyer er også etablert rundt hensynssonen for Rødseskeren.

Forsvarets bruk er av en slik art at risikoen for kjøreskader på leden er forholdsvis stor. Størst risiko er knyttet til manøvrering med tunge kjøretøyer. Tunge kjøretøyer (stridsvogn) har begrenset manøvreringsevne og fører har begrenset sikt. Kjøretøyene har tidvis høy fart og nyttes regelmessig på natt gjennom året.

En hensynssone for Pilegrimsleden vil i prinsippet hindre Forsvaret tilgang til områdene M7 og nord-østre deler av M2 uten å måtte manøvrere på tvers av leden. Dette vil ikke tilfredsstille Forsvarets behov. Manøveraktiviteten vil ha nærføring med Pilegrimsleden i hele området og bruk av tunge kjøretøyer gjør det krevende å garantere at aktiviteten ikke skal komme i berøring med leden. Forsvarets behov og potensialet for konflikt med Pilegrimsleden gjør det nødvendig å differensiere planbestemmelsene for å gjenspeile den faktiske situasjonen.

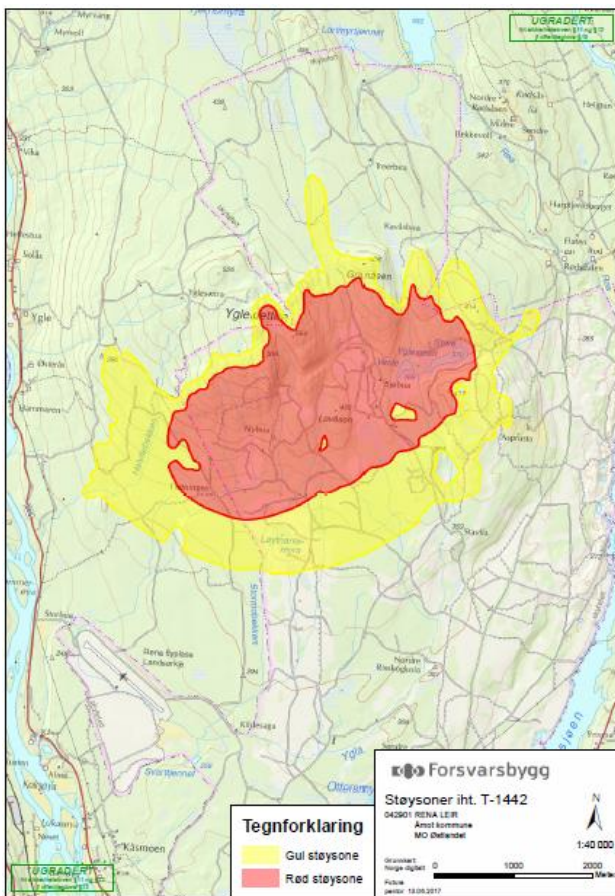
I nord sammenfaller leden med grensegate for øvingsområdet. Av sikkerhetsmessige årsaker er det tidvis nødvendig å rydde grensegaten for vegetasjon ved manuell hogst og frakt av personell og utstyr med ATV eller beltetvogn.

Leden er merket i felt og strekningen benyttes av folk til fots. Leden fremstår som forholdsvis intakt. Leden er fremkommelig selv om kjøreskader forårsaket av tunge kjøretøyer kan påvises. Bruk av Pilegrimsleden kan etter Forsvarsbyggs vurdering videreføres innenfor dagens praksis.

5.5 STØY

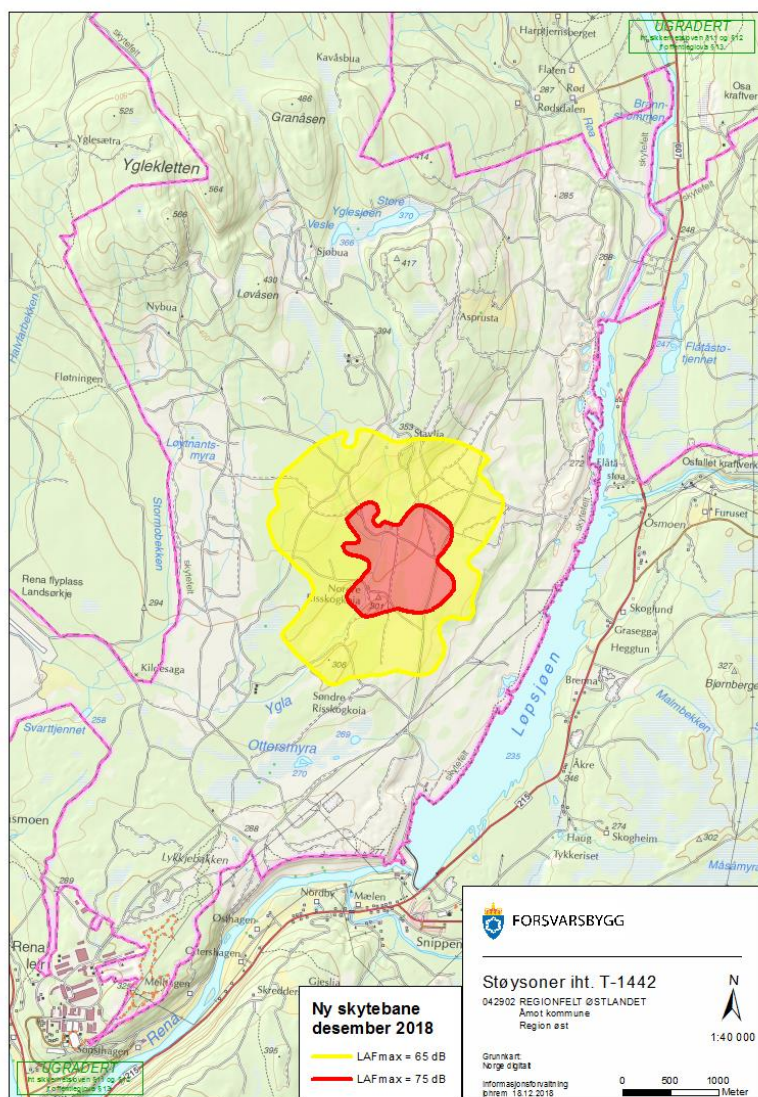
Det er gjennomført støyberegninger ut fra kriterier og grenseverdier i gjeldende støyretningslinje T-1442, vedlegg 4. T-1442 er kommunens verktøy i plan- og byggesaker ifm. etablering av ny støyomfintlig bebyggelse. I følge støyretningslinjen bør rød sone betraktes som byggeforbudssone og gul sone som vurderingssone, der en ved planer om etablering av bolig eller fritidsbebyggelse bør godtgjøre at støyforholdene blir tilfredsstillende før det gis byggetillatelse.

Av Forsvarets virksomhet er T-1442 relevant for støy fra skytebaner og bruk av lette våpen. I planforslaget er beregninger iht. støyretningslinjen gjennomført for de faste skytebanene innenfor M1 på plankartet. Hverken rød eller gul støysoner berører arealer hvor kommunen planlegger fremtidig boligbebyggelse. Støysonene kommer heller ikke i konflikt med eksisterende boliger. Det er Forsvarsbyggs oppfatning at støysonene for Rødsmoen ikke vil være til vesentlig hinder for fremtidig arealutnyttelse på utsiden av skytefeltets grenser.

Figur 7. Skytebaner innenfor planområdet - utbredelse av gul og rød støysone iht støyretningslinje T-1442

Bruk av øvingsammunisjon innenfor Base- og logistikkområdet (M9) gir forholdsvis lave støynivåer og en utbredelse av gul og rød støysone som ligger godt innenfor Rødsmoens yttergrense, se figur 8.

Figur 8. Bruk av øvingsammunisjon i Base- og logistikkområdet på Rødsmoen - utbredelse av gul og rød støysone iht støyretningslinje T-1442

Leirskytebanene i Rena leir ligger utenfor planområdet og utbredelsen av gul og rød støysone herfra er ikke vurdert i planforslaget.

Massetak Storhaugen

Støykonsekvensene fra massetaket på Storhaugen (SB i plankartet) er beregnet med grunnlag i kriteriene i støyretningslinje T-1442, se vedlegg 5.

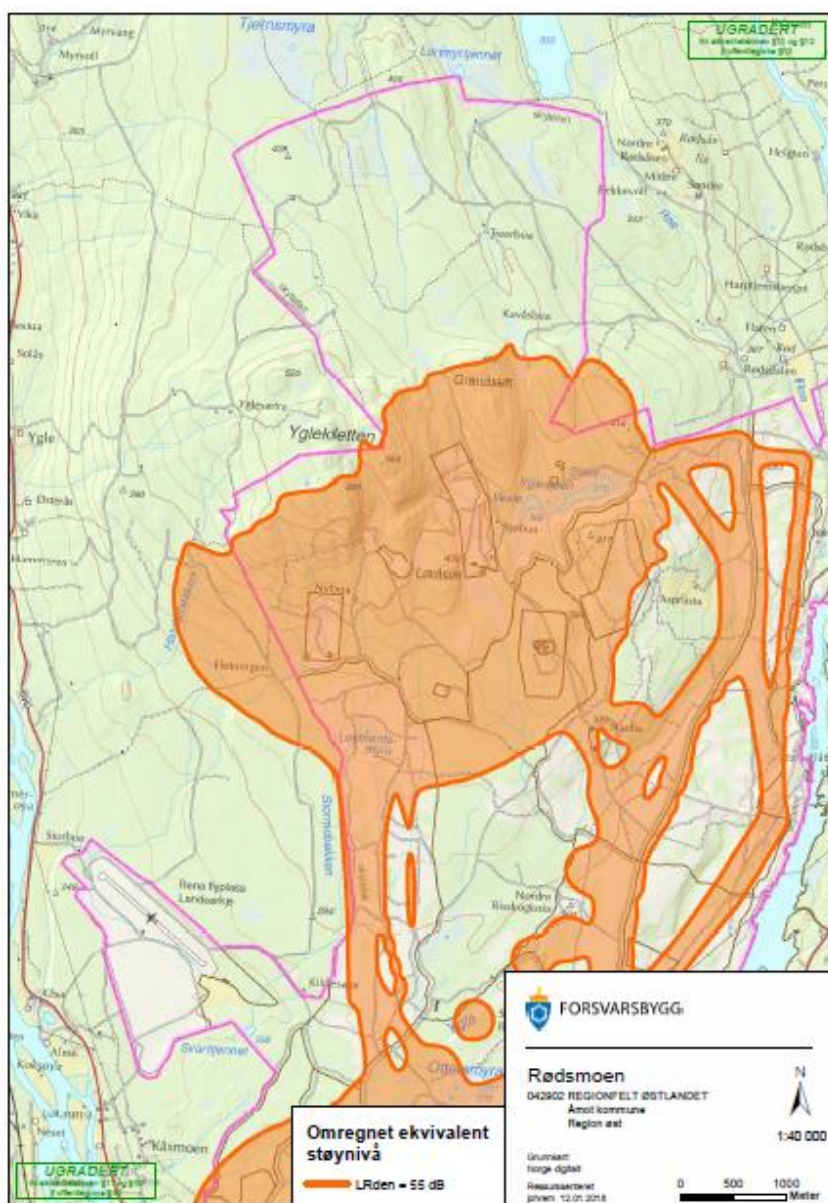
Etter Forsvarsbyggs vurdering vil drift av massetaket ha små støymessige konsekvenser for bebyggelse i tilgrensende områder til Rødsmoen.

Øvrige støykilder som ikke omfattes av T-1442

Flere av Forsvarets støyende aktiviteter omfattes ikke av støyretningslinje T-1442. For Rødsmoen gjelder dette tunge våpen ($>20\text{mm}$), sprengninger og manøvrering med tunge kjøretøyer.

I støyberegninger som omfatter samtlige støykilder i skyte- og øvingsfelt benytter Forsvarsbygg støyindikatoren L_{Rden} . L_{Rden} gir et uttrykk for den samlede støybelastningen i området. Alle relevante støykilder er inkludert og kildekorrigert for ulik plagegrad. Indikatoren er årsmidlet. Etter Forsvarsbyggs oppfatning er det L_{Rden} som best kan relateres til støyplage.

$L_{Rden} = 55\text{ dB}$ tilsvareer støynivået som Forsvarsbygg normalt legger til grunn som grenseverdi for støy i utslipps-søknader for skyte- og øvingsfelter, og som vil bli vurdert i.f.m. arbeidet med revidert utslippsøknad for RØ, Rødsmoen og Rena leir etter bestemmelsene i forurensningsloven (prosess pågår). Miljødirektoratet er forurensningsmyndighet og fastsetter grenseverdier for støy i utslippstillatelsen.

Figur 9. Beregnet støyzone for $L_{Rden} = 55\text{ dB}$.

Figur 9 viser beregnet støyzone $L_{Rden} = 55$ dB for støykildene innenfor planområdet. Støysonen strekker seg på utsiden av skyte- og øvingsområdet øst og vest for skytebanene innenfor M1 i plankartet, og overlapper der område avsatt til LNF i kommuneplanens arealdel. For øvrig ligger støysonen innenfor yttergrensen av Forsvarets øvingsområde. Støysonen bør betraktes som byggeforbudssone for støyømfintlig bebyggelse.

Åmot kommune må ta hensyn til *alle* støysoner i arealforvaltningen på utsiden av planområdet, både rød og gul støyzone iht. T-1442 og støysoner fastsatt i utslippstillatelsen. Dette vil gi tilstrekkelig underlag i behandlingen av sivile plan- og byggesaker, og bidrar til at ny støyømfintlig bebyggelse gis god støybeskyttelse.

5.6 UTSLIPP TIL VANN OG GRUNN

På Rødsmoen vil det være flere kilder til forurensning fra Forsvarets virksomhet:

Basis- og feltskytebaner – På disse skytebanene avsettes metaller i grunnen. Metallene kommer primært fra håndvåpenammunisjon. Rester etter større kaliberammunisjon, som granater, består gjerne av større fragmenter.

Sprengningsfelt, feltbane, samt håndgranatbane – Disse arealene kan inneholde forurensning fra eksplosiver. I all hovedsak omsettes sprengstoffet til enkle forbindelser. Uforbrente rester vil kunne forekomme, men brytes ned naturlig over tid. Omfanget anses å være lite og ikke utgjøre noen miljømessig utfordring.

Forurensningsbelastningen på Rødsmoen er kartlagt i mer enn 20 år. Feltet inngår i Forsvarsbyggs nasjonale overvåkningsprogram for skyte- og øvingsfelt. Den systematiske overvåkingen vil fortsette.

Vannkvaliteten er god i bekkene som renner ut av øvingsområdet. Selv etter intensiv virksomhet i over 20 år er det kun enkelte punkter internt i feltet, og tett på skytebaner, som har forhøyede verdier av tungmetaller som kan knyttes til Forsvarets aktivitet. Her gjøres løpende tiltaksvurderinger. Det er ikke registrert overskridelse av EQS (miljøkvalitetsstandardene) i bekker som renner ut av øvingsområdet.

Vannkvaliteten må ligge innenfor grenseverdier fastsatt i Miljødirektoratets utslippstillatelse for området. Forsvarsbygg vil søke om å kunne legge til grunn EQS for bly og kobber som grenseverdi for vannkvalitet i bekker, der disse renner ut av øvingsområdet. Dette avviker fra utslippstillatelsen av 2004, rev. 2009/2011, hvor kriterier for vannkvalitet er knyttet opp mot de tidligere tilstandsklassene for ferskvann.

Grunnen på de aller fleste aktive skytebaner som er benyttet til håndvåpenskyting er forurenset med metaller. Forsvarsbygg har god oversikt over forurenset grunn. Arealene er registrert i Miljødirektoratets database «Grunnforurensning». Ev. behov for tiltak i forurenset grunn må gjøres i henhold til bestemmelsene i forurensningsforskriften. For å sikre dette har Forsvarsbygg implementert egen prosedyre i internkontrollen.

Det vises til vedlegg 3 for nærmere utdyping av vannkvalitet og fremtidig overvåking.

5.7 VEGNETT OG TRANSPORTSYSTEM

Planen grenser til Fv. 237 i nord-øst. Privat veg, p_V3, danner vegkryss mot fylkesvegen. Vegen er hovedadkomst til øvingsområdet. Krysset mot Fv. 237 er sikret med byggeforbudssone og sone for friskt.

Det forventes ingen vesentlige endringer i Forsvarets bruk av Rødsmoen øvingsområde. Trafikkbelastningen i vegkrysset mot Fv. 237 og øvrige veger innenfor planområdet vil i normale driftsperioder ikke få noen vesentlig økning. Økt trafikk må imidlertid forventes i forbindelse med større militære øvelser.

Planforslaget legger ikke opp til endring av allmennhetens tilgang til området. Rødsmoen er i prinsippet åpent for allmenn bruk, men hele eller deler av øvingsområdet, inkl. vegnettet, kan stenges dersom dette er nødvendig av hensyn til sikkerhet.

5.8 SAMFUNNSSIKKERHET

Jf. plan- og bygningsloven § 4-3 skal det ved regulering av områder til utbyggingsformål gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse. ROS-analyse for planområdet er gjennomført i flere omganger, i senere tid i 2020 og 2022, hhv. vedlegg 6 og 7. ROS-analyse vil være gjenstand for oppdatering som ledd i Forsvarsbyggs rutinemessige risiko- og sårbarhetsarbeid, ca. hvert 5. år.

Planforslaget legger ikke opp til vesentlige endringer i aktiviteter eller arealbruk, eller nye større tiltak. I ROS-analysene er både natur- og virksomhetsbaserte sårbarhetsvurderinger, og samfunnsrisiko, vurdert. Etter Forsvarsbyggs vurdering tilfredsstiller ROS-analysene kravene i pbl § 4-3. Risikoreduserende tiltak for identifiserte hendelser, både iverksatte tiltak og forslag til nye, kan gjennomføres innenfor rammene i planen.

Planområdet ligger i sin helhet over marin grense og områdestabilitet er ikke vurdert. Innenfor område M1 er mindre arealer omfattet av aktsomhetsområde for snøskred i NVEs kartbase. Arealene ligger innenfor sikkerhetssone for skytebaner og hensynssone naturmiljø, hvor utbygging ikke er hjemlet. I plankartet er det ikke lagt til grunn hensynssone for skredfare.

Aktsomhetssoner for flom, jfr. kartbase NVE, er heller ikke lagt inn i plankartet. Vassdrag innenfor planområdet er relativt små og er i plankartet avgrenset med hensynssone med inngrepsforbud. Hensynssonene sikrer mot etablering av tiltak som kan skades i ev. flomsituasjoner. Tilsvarende gjelder for området Dulpmoen. Langs Rena elv og Løpsjøen vil avsatt LNF- område ivareta beskyttelse mot flomskade.

Oppsummering av de viktigste hendelsene med virkning på ytre miljø og hvilke tilpasninger som er gjort i planen for å redusere identifisert risiko:

- *Uønsket ferdsel i farlige områder under Forsvarets øvelser eller områder for masseuttak.*
Plangrep: Hjemmel for forebyggende tiltak er hjemlet i planbestemmelsene (skilting, merking, inngjerding, hogging av grensegater, mv.). Areal med hjemmel for etablering av skytebaner er konsentrert til område nord på Rødsmoen. Arealer med permanent fare er avgrenset med hensynssone i plankartet. Planen forutsetter områder for masseuttak sikres i samsvar med bestemmelser i driftskonsesjon for uttaket.

Ut over dette anses at uønsket ferdsel må reguleres med grunnlag i dialog, informasjon, varsling av øvelser, mv. Dette er forhold som ikke løses som del av rammene i planen, men som må komme i tillegg. F.eks. vises til flerbruksplan, som informerer om muligheter og begrensninger for sivil ferdsel i øvingsområdet.

- *Akutte utslipp til vann og grunn.*
Plangrep: Avsatte hensynssoner i planen mot vann og vassdrag vil virke forebyggende mot ev. akuttutslipp. Planen angir rammer for etablering av nye anleggs-elementer og styrer tiltak til fast og tørr grunn. I

tillegg til reguleringsplanen er instruksverk som redegjør for prosedyrene ved akuttutslipp implementert i Forsvarets internkontroll og miljøcontainere med beredskapsutstyr er utplassert i feltet.

- *Kjøring og manøvrering i sårbare områder (myr og våtmark, og viktige områder for naturmangfold eller kulturminner).*
Plangrep: Forebyggende tiltak for å hindre manøvrering med kjøretøyer på arealer som ikke er avsatt for dette, eks. merking, skilting, bom og grensegater, er hjemlet i planbestemmelsene. Planen forutsetter at Forsvarets bruk gjennomføres slik at naturlige flomveier opprettholdes og at sikkerhet mot flomskader ivaretas, både innenfor og utenfor planområdet. Planen forutsetter at manøvrering med kjøretøyer utenfor bygde veger/trasèer fortrinnsvis skal skje på tørr grunn. Manøvrering utenfor faste trasèer i skal holdes innenfor arealer angitt i planen, både for å begrense kjøring i våtmark eller andre sårbare områder.
- *Trafikksikkerhet.*
Plangrep: I planområdets grensesnitt mot offentlig vegnett stiller planen krav om godkjenning av tiltak hos vegmyndighetene. Dette er implementert for å oppnå nødvendig trafikksikkerhet. Generell byggegrense mot offentlig veg er vist i plankartet.

For Forsvarets behov for kryssing av Fv. 237 vises til inngått avtale mellom Forsvaret og Statens vegvesen av 19. mai 2006. Vilklårene i avtalen om trafikksikkerhet er implementert i driftsinstrukser i Forsvaret. Avtalen ivaretar trafikksikkerheten gjennom pålagte tiltak under Forsvarets øvelser. Piler i plankartet for kryssinger av Fv. 237 angir en øvre ramme for antall berøringspunkter med fylkesvegen.

- *Skogbrann.*
Plangrep: Etablering av brannforebyggende tiltak og beredskapstiltak er hjemlet i planen (branndammer, branngater, skilting, merking). Planen hjemler også bygging av veger for bedring av brannberedskapen. Slukkeutstyr, avtale med lokalt brannvesen, varslingsrutiner, mv., er etablert.

Vedlegg

1. Merknader til varsel om planoppstart og til planforslag offentlig ettersyn, med forslagstillers kommentar
2. Vurdering etter naturmangfoldloven for Regionfelt Østlandet, Rødsmoen øvingsområde og Rena elv m/Løpsjøen, Forsvarsbygg notat 2018
3. Forurensning i grunn og vann i Regionfelt Østlandet og Rødsmoen skyte- og øvingsfelt, Forsvarsbygg 0089/2018
4. Regionfelt Østlandet og Rødsmoen skyte- og øvingsfelt – støykartlegging i henhold til støyretningslinje T-1442, Forsvarsbygg rapport 2017/1001
5. Støyvurdering av massetak i Rødsmoen skyte- og øvingsfelt – Forsvarsbygg notat 19. mars 2018
6. Risiko- og sårbarhetsanalyse – Rødsmoen skyte- og øvingsfelt, Forsvarsbygg 2020
7. Samfunnssikkerhet – ROS-analyse, Forsvarsbygg 2022
8. Områdebeskyttelsesplan Grunnvannsmagasinet ved Vannverk Rødsmoen, Forsvarsbygg juli 2018

Forsvarsbygg Utvikling

